

Aust-Agder fylkeskommune

Saksfremlegg

Dato: 12.03.2008
Arkivref: 2008/309-5189/2008 / U62

Saksbehandler: Anita Henriksen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
08/41	Fylkesutvalget	08.04.2008

HØRING - FORSLAG TIL RIKSPOLITISK BESTEMMELSE OM KJØPESENTRER

1. Forslag til vedtak

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:

Fylkesutvalget gir sin tilslutning til forslag til rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre.

Behandling i fylkesutvalget - 08.04.2008

Tellef Inge Mørland fremmet følgende forslag:

"Aust-Agder fylkeskommune gir sin tilslutning til rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre, men med følgende endring:

Aust-Agder fylkeskommune mener fylkeskommunen skal gis myndighet til å forvalte bestemmelsen om kjøpesentre. Fylkesmannen og berørt(e) kommune(r) skal høres før avgjørelse tas."

Øystein Haga fremmet følgende forslag:

"Fylkesutvalget anbefaler å gjøre om forslaget fra bestemmelser til retningslinjer, men gir for øvrig sin tilslutning til innholdet i forslaget."

.....
Haga trakk sitt forslag.

Votering:

Ved alternativ votering mellom fylkesrådmannens tilrådning og Mørlands forslag, ble Mørlands forslag vedtatt med 5 mot 3 stemmer (8 representanter tilstede).

Dermed var følgende vedtatt:

Aust-Agder fylkeskommune gir sin tilslutning til rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre, men med følgende endring:

Aust-Agder fylkeskommune mener fylkeskommunen skal gis myndighet til å forvalte bestemmelsen om kjøpesentre. Fylkesmannen og berørt(e) kommune(r) skal høres før avgjørelse tas.

2. Bakgrunn for saken

I St.meld. nr. 26 (2006-07) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand ble det varslet en revitalisering av de nasjonale føringene som lå til grunn for kjøpesenterstoppen som var gjeldende i perioden 1999-2004. Samtidig ble det varslet at regjeringen ville ta i bruk nye juridiske virkemidler for å sikre gjennomføring av nasjonal og regional politikk på området.

Som en oppfølging av dette og med hjemmel i plan- og bygningsloven § 17-1 annet ledd, har Miljøverndepartementet oversendt til høring et forslag til rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre. Høringsfristen er satt til 15. april 2008.

Om rikspolitiske bestemmelser sier plan- og bygningsloven § 17-1 annet ledd følgende:

"Når det er nødvendig å foreta nasjonale og regionale interesser, kan Kongen etter samråd med de berørte kommuner og fylkeskommuner for et tidsrom av inntil 10 år nedlegge forbud mot at det innenfor nærmere avgrensede geografiske områder blir iverksatt særskilt angitte bygge- eller anleggstiltak uten samtykke av departementet, eller bestemme at slike tiltak uten slikt samtykke bare kan iverksettes i samsvar med arealdelen av kommuneplanen eller reguleringsplan. Kongen kan forlenge forbudet med 5 år av gangen".

3. Høringsforslaget

Forslag til rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre innebærer at godkjente fylkesplaner og fylkesdelplaner med retningslinjer for lokalisering av handel og service blir juridisk bindende. For områder som ikke omfattes av slik plan, er det ikke tillatt å etablere eller utvide kjøpesentre med et bruksareal på mer enn 3000 m².

Forslagets formålsparagraf (§ 1) lyder som følger:

"Formålet med denne rikspolitiske bestemmelsen er å legge til rette for en sterkere regional samordning av politikken for etablering og utvidelse av større kjøpesentre. Hensikten er å styrke eksisterende by- og tettstedssentre og bidra til miljøvennlige transportvalg, dvs. unngå en utvikling som fører til byspredning, bilavhengighet og dårligere tilgjengelighet for dem som ikke disponerer bil. Det langsiktige målet er å oppnå en mer bærekraftig og robust by- og tettstedsutvikling og begrense klimagassutslippene".

Bestemmelsen skal legges til grunn for kommunenes arealplanlegging og vil ved motstrid gi grunnlag for innsigelser. Når forslaget kommer som en rikspolitisk bestemmelse og ikke en rikspolitisk retningslinje, innebærer dette en strengere håndheving uten rom for vesentlige avvik. Fylkesmannen gis myndighet til å forvalte bestemmelsen, og kan innvilge dispensasjon fra plan dersom dette etter en konkret vurdering anses å være forenlig med formålet i § 1. Fylkeskommunen skal som regional planmyndighet høres før avgjørelse tas.

4. Fylkesdelplan for tettstedsutvikling og kjøpesenteretablering

Fylkesdelplan for tettstedsutvikling og kjøpesenteretablering ble endelig vedtatt 11.09.2001. Aust-Agder var det første fylket i landet som fikk utarbeidet en fylkesdelplan som opphevet den rikspolitiske bestemmelsen om midlertidig etableringsstopp for kjøpesentre utenfor sentrale deler av byer og tettsteder av 01.02.1999.

Hensikten og formålet med forslaget til rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre samsvarer med, og styrker, de målsettingene som ligger i gjeldende fylkesdelplan.

Fylkesdelplanens retningslinjer har som mål å styrke de historiske sentra som møtested for handel, næringsliv og kultur. Etableringer eller utvidelser av kjøpesentre skal være tilpasset stedets størrelse, funksjon og handelsomland, slik at de ikke gir negative konsekvenser for handel og tettstedsutvikling i nærliggende kommuner.

Planen forutsetter at det ikke skal settes i verk utbygging av nye kjøpesentre med et bruksareal på mer enn 2000 m², eller utvidelse av eksisterende kjøpesentre, som medfører at samlet bruksareal overskrider denne arealgrensen utenfor sentrum av sentralstedene, eller avlastningssentrene. I gjeldende plan er det kun Stoa som har status som avlastningssenter.

Bakgrunnen for at Aust-Agder valgte 2000 m² fremfor 3000 m² bruksareal, som også den forrige rikspolitiske bestemmelsen foreslo, var at etableringsstoppen gjaldt for hele landet og derfor måtte ta hensyn til større befolkningskonsentrasjoner enn det som finnes i Aust-Agder. Man anså at etableringer større enn 2000 m² ville kunne undergrave planens overordnede mål om å styrke eksisterende byer og tettsteder.

Etter at fylkesdelplanen ble godkjent har det blitt gitt flere dispensasjoner. Slik planen foreligger i dag er den noe uklar på hva som kan tillates av nye etableringer, og det har også skjedd en utvikling av handelskonsepter som planen ikke forholder seg til. Samlet sett har en, uavhengig av den nye rikspolitiske bestemmelsen, sett et klart behov for å revidere gjeldende fylkesdelplan. Når den nye rikspolitiske bestemmelsen trer i kraft vil dette forsterke dette behovet, og samtidig gi klare føringer for planens innhold.

Fylkesdelplanen er nå tatt opp til rullering, etter fylkesutvalgets vedtak i sak 46/2006 04.04.2006. For tiden holder en på med å utforme et planprogram som, sammen med den foreslåtte bestemmelsen, skal ligge til grunn for det videre arbeidet. Dette vil skje i nært samarbeid med de berørte kommunene, Fylkesmannen og Statens vegvesen. Gjennom en revidert plan og fornyet politisk behandling ønsker en få presisert hvilken utvikling som er ønskelig i fylket. Retningslinjer for utbyggingsmønster og lokalisering av virksomheter er et effektivt virkemiddel for både å redusere klimagassutslipp fra transport, og for å få tilbake mer liv og handel i eksisterende by- og tettstedssentre. Planarbeidet vil måtte ses i sammenheng med planene om et felles areal- og transportarbeid i Arendal-Grimstad-regionen.

5. Konklusjon

Fylkesrådmannen ser positivt på forslaget til rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre. Bestemmelsen vil styrke behovet for og øke kravene til innholdet i regional planlegging. En revidert fylkesdelplan i samsvar med den nye bestemmelsen vil gi en mer forutsigbar arealpolitikk, og vil kunne gi viktige bidrag til å oppnå en mer bærekraftig og robust by- og tettstedsutvikling og begrense klimautslipp.

Vedlegg

- 1 Høringsbrev - Forslag til rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre
- 2 Forslag til rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre
- 3 Utfyllende kommentar til rpb om kjøpesentre